

Motion till riksdagen 2022/23:750

av **Nicklas Attefjord och Katarina Luhr (båda MP)**

Reglering av försäljningen av lustgas i berusningssyfte

Förslag till riksdagsbeslut

1. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att införa en åldersgräns för försäljning av lustgas och tillkännager detta för regeringen.
2. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbjuda försäljning av lustgas i berusningssyfte och tillkännager detta för regeringen.
3. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att endast den hantering av lustgas som är nödvändig och fackmannamässig ska tillåtas och tillkännager detta för regeringen.
4. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbjuda och straffsanktionera all oreglerad hantering av lustgas och tillkännager detta för regeringen.
5. Riksdagen ställer sig bakom det som anförs i motionen om att förbättra kunskapsläget och stärka missbruksvården vad gäller missbruk av lustgas och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Under senare år har det skett en dramatisk ökning av personer som missbrukar lustgas, inte minst bland minderåriga. Inte sällan kan man se spåren i form av lustgaspatroner som ligger och skräpar runt skolor, källare och förrådsutrymmen där ungdomar har inhalerat gasen. Patronerna och tuberna innehåller ren lustgas som personer berusar sig med och skiljer sig mot den som används inom sjukvården då den är uppblandad med syre.

Enligt Giftinformationscentralen kan inhalerandet av ren lustgas leda till syrebrist och medvetlöshet samt till skador kopplade till ruset, såsom fallskador. Långvarig användning av lustgas kan även leda till nervskador och ta sig uttryck i domningar, förlust av känsel och muskelsvaghet samt även leda till psykoser och demens.

Unga personer som berusar sig på lustgas riskerar att snabbt hamna i ett missbruk och en negativ spiral i livet. Det kan handla om att man hamnar efter i skolan, känner ångest och oro, ligger närmare att prova narkotika och börjar umgås i kretsar med kriminella personer.

Lustgasen är idag inte narkotikaklassad, varför det saknas lagstöd att ingripa mot problemet. När polisen påträffar yngre personer som använder lustgas för att berusa sig går det att anmäla det till socialtjänsten (14 kap. 1 c § SoL) och kontakta vårdnadshavare, men för personer över 18 år saknas alla möjligheter att ingripa.

Vi vill därför att regeringen snarast agerar för att förbjuda användandet av lustgas i berusningssyfte samt för att reglera allt användande av lustgas i Sverige så att endast de användningsområden som är nödvändiga inom exempelvis sjukvård och industri tillåts. Finns likvärdiga alternativ ska inte tillstånd till hantering av lustgas ges, inte heller om hanteringen inte är säker och fackmannamässig. All oreglerad hantering ska förbjudas och straffsanktioneras, så att polis och andra rättsvårdande myndigheter ges möjlighet att ingripa och beivra. Kunskapsläget kring missbruk av lustgas behöver stärkas genom riktad forskning och personer som har fastnat i missbruk av lustgas ska erbjudas evidensbaserad och tillgänglig missbruksvård.

Förutom de sociala och individuella problem som är kopplade till missbruk så är lustgas även en extremt aggressiv klimatgas. Utsläpp av 1 kg lustgas eller dikväveoxid motsvarar 298 kg koldioxid. Idag tillåter vi oreglerad försäljning ”över disk” av en onödig källa till utsläpp i en tid där vi akut behöver bromsa klimatförändringarna i stort som smått.

Mot bakgrund av detta är det väldigt märkligt att användning av lustgas i berusningssyfte och försäljning av lustgas för privat bruk är tillåtet samt att hanteringen av lustgas i allmänhet i Sverige är helt oreglerad. Våra nordiska grannländer har redan reglerat och förbjudit försäljning av lustgas i berusningssyfte. Sverige behöver nu agera.

Nicklas Attefjord (MP)

Katarina Luhr (MP)